

Vicent Borràs

PRIMAVERA ENCESA

PREMI BLAI BELLVER DE NARRATIVA

NOTA DE L'AUTOR

A mitjan mes de febrer de 2012, la ciutat de València fou l'escenari d'unes revoltes d'estudiants contra les retallades en l'educació pública, que van acaparar l'atenció (i en alguns casos la mobilització) de tot el país i de la resta de l'estat. En moltes d'aquestes revoltes es van viure escenes d'una extrema violència per part de la policia contra els joves estudiants, majoritàriament preuniversitaris. Les notícies dels fets, per la cruesa de les imatges, van saltar també a l'àmbit internacional. En aquells dies, l'agitació (corredisses, manifestacions, detencions, talls de carrers, protestes, càrregues policials i batusses) va arribar a extrems com el cap i casal no havia conegut des de feia decennis. Aquell episodi ha estat batejat amb l'etiqueta *la primavera valenciana*.

Justament *la primavera valenciana* és el marc temporal i espacial d'aquesta novel·la. L'autor vol, però, fer un parell d'advertiments. D'una banda, la cronologia dels esdeveniments, així com els fets en si mateixos, han estat alterats a propòsit per necessitats narratives. La realitat, amb els fets que la componen, és sempre molt més complexa que no la literatura. Així les coses, durant

aquells dies convulsos València va viure moltes més manifestacions, càrregues policials, detencions... de les que apareixen a l'obra; en aquest mateix sentit, el que ací se sintetitza en uns cinc o sis dies, en realitat va durar prop de dues setmanes. Així, doncs, tot i que el 99 % dels teletips que hi apareixen són reals, en alguns moments s'han modificat les marcacions temporals per ajustar-se a l'esquema cronològic de la narració.

D'altra banda, tots els personatges de l'obra són –no cal dir-ho– ficticis, així com les accions concretes en què intervenen. No ho són gens, en canvi, els seus anhels, les seues pors, els seus desitjos, les seues esperances i les seues frustracions.

DIJOURS MATÍ

- 16/02/2012 - 10.12. GMT La policia deté set persones per l'ocupació de dos pisos a València.
- 16/02/2012 - 10.26. GMT Fabra: No es retallaran serveis públics i no s'acomiaran docents.
- 16/02/2012 - 10.52. GMT El president Fabra defén l'equilibri entre els grans esdeveniments i els serveis ciutadans.
- 16/02/2012 - 12.21 GMT Estudiants col·lapsen el centre de València en una protesta per les retallades.
- 16/02/2012 - 10.53 GMT Més de mig miler de policies vetlaran per la seguretat en el carnestoltes.

XXX. LA NOTÍCIA. Les retallades al sistema educatiu propicien que enguany el carnestoltes siga l'escenari triat pels centres escolars valencians amb el propòsit de continuar les reivindicacions per un sistema educatiu de qualitat. Els participants en les cercaviles aniran vestits de negre o amb bosses de fem on apegaran missatges reivindicatius. També portaran perols i xiulets.

A les cinc i mitja es concentraran al davant dels centres, on es llegirà un manifest de protesta per la «nefasta gestió dels polítics dels diners públics i contra les contí-

nues retallades, davant les greus mancances i les poques perspectives d'inversió en educació, sanitat i altres serveis públics», segons s'explica des de la coordinadora de les AMPA de la ciutat.

D'aquesta manera, les escoles públiques fan una crida a totes les famílies de València perquè participen en el carnestoltes reivindicatiu amb l'objectiu que s'escolten les proclames del col·lectiu.

GREGORI SANÇ

Li fan mal els peus de vambar per la ciutat amunt i avall, sense rumb, sense nord, sense cap altre objectiu que fer que es facen les sis de la vesprada, moment en què habitualment acabaria l'horari laboral dijous, que és el dia de la setmana que treballava matí i vesprada. Des de les huit menys vint del matí, hora en què el tren l'ha deixat a l'estació del Nord, Gregori Sanç vagareja per València. És normal, per tant, que tinga els peus adolorits. En tornar a casa de vesprada, se'ls posarà a remulla en una safra amb aigua tèbia i un grapat de sal, com va fer ahir, com ha fet els últims dies. Encara que desconeix l'existència del vers, i fins i tot del poeta, la seua ànima encara està més coenta que la planta dels peus, però no ho diu. No ho pot dir, de moment. Ni tan sols pot mostrar mala cara. Només aguantar-se i ja veurem. És el que ha fet al llarg dels últims dies.

Pensa a anar cap als jardins de Montfort i seure unes hores en un banc. Trenta anys enrere, quan estudiava empresarials a l'escola universitària que hi havia a tocar del bellíssim tros de natura civilitzada, ja hi anava quan es pelava algunes classes o quan volia descansar abans o

després d'un examen. Ara hi ha tornat i deixa que passe el temps mentre es menja un dels entrepans que porta al maletí. Fulleja el diari que va comprar despús-ahir i que encara conserva, arrugat i amb alguna anotació nerviosa de bolígraf en les pàgines d'anuncis.

Hui és el quart dia consecutiu que, si fa no fa a la mateixa hora, es deixa caure pels jardins. Ha detectat que algunes cares es repeteixen, comencen a ser familiars. Desvagats, estudiants, jubilats i algun penjat, com aquell que ara, agre i turbulent, rota el darrer glop de vi del bric. Més allà, la parelleta de joves, més a prop el grupet dels ancians; pels racons i recolzes del parc s'amaguen els solitaris. Troba a faltar l'enigmàtica dona sense edat, a qui va ullar ja el primer dia. La visió es va repetir l'altre i també l'altre, és a dir, ahir. La dona sense edat. No és jove ni vella, no és guapa ni lletja. No té edat ni té nom, tampoc passat. Podria tenir futur? Per què pensa això? A què s'està referint quan s'interroga sobre si té futur? Vol dir futur amb ell, que és qui l'observa? Ai, quin cacau!

El vol d'un helicòpter el distrau del merder de pensament on s'ha embullat. Vola baix, massa baix, l'helicòpter. S'adreça cap al centre de la ciutat. Per a què serveixen aquests helicòpters que sobrevolen els terrats?

Posem per cas que va ser un dijous de febrer, en acabar la concentració (en realitat, més que finalitzar, la van dispersar), quan Àngel va rebre la seua primera hòstia. Plaf! Per ser més concrets, podem afegir que fou just en l'encreuament dels carrers de Xàtiva i de Marqués de Sotelo, en la vorera de l'institut Lluís Vives, i en el mateix instant en què la va veure per primera vegada i va quedar hipnotitzat pels seus ulls, quan encara no sabia com es deia ni que acabaria escodrinyant-li l'escot improvisat. Potser fou per això, pels ulls de la xica, que, en un primer moment, el plaf! no li va fer gens de mal. Perquè va ser un plaf!, no un pam! de la porra, sinó un plaf! de mà oberta, de plantofada damunt la galta. *Circulen, circulen, coño*, però tu què fas ací?, que ets babau o què?, circula, collons, què mires?, plaf!

Diríem que l'escot de la jove era un escot estudiadament improvisat. Ai, mira, es veu un poc i no me n'havia adonat. L'escot. I l'escot de la xica, o la xica de l'escot, es va rebel·lar contra el goril·la amb casc d'antiavalots, autor del plaf!

—Ei, kabró, tu de kè vas? A ke no tens ous per enkarar-te amb un de la teua estatura? Kè t'ha fet el xiket?

El *xiket* era Àngel, que, amb els seus dèsset anys acabats d'estrenar, encara fotia cara de criatura. El *xiket*

es trobava immers enmig d'aquella multitud de joves atarantats per les porres i el soroll i la intimidació d'un helicòpter, que volava a poca altura. Eren estudiants que protestaven per un ensenyament públic i de qualitat, i alhora aprenien que les retallades en els serveis públics no havien arribat a les forces policials, que no s'estalviaven d'oferir els seus serveis de manera més que generosa; per això propinaven de bon grat ara una clatellada ací, ara una porrada allà, ara entre els dos agafem aquest perillós repetidor de batxillerat o de l'ESO, tant se val, i li clavem un joc d'hòsties com déu mana fins que li xiulen les orelles, mentre allà fotem una empenta al iaio i el tombem i, si pot ser, palpem quatre xiques de millor veure. Àngel es va mirar talment un estaquirot com aquella jove –que encara no tenia nom i que encara no li havia demanat el seu, ni li havia preguntat t'ha fet mal el molt *kabró*?, amb la duresa de la mirada i la contundència del que s'intuïa escot avall– plantava cara al responsable del pla! a la galta, que, sense immutar-se, se la va deixar i se'n va anar, amb la porra a la mà, cap a la melé de cascos, llibres, motxilles i porres. Abans, però, el molt *kabró* encara es va girar i va fer un senyal inequívoc al *xiket* perquè escampara el poll i, a l'escotada *xiketa*, li va dedicar un gest groller amb el dit del mig irreverentment aixecat. L'helicòpter anava i tornava fent cercles curts i s'ho mirava des de dalt.

–T’ha fet mal el molt kabró?

–No, no massa –va mentir Àngel, a qui un dolor interior i inconfessable li passejava de la galta al cor i que, si passava pel cervell, augmentava.

Decidida, la xicota l’agafà per la mà i el va traure de l’anell humà que envoltava la melé d’escuts de plàstic dur antibales, botes, bolígrafs, armilles antibales, carpetes *jordilabanda*, cartutxeres i bales de goma, bufandes i típex. I, ja fora del rogle més calent de la concentració, vingué allò de com et dius?, jo sóc Nada; jo... Àngel; ets del Vives?; sí...; hòstic!, jo, del Benlliure, que fort tot açò!, deixa’m que et veja si t’ha fet ferida el malparit del poli. Però no va veure cap esgarrapada, perquè Àngel tenia la ferida al cor. Pel plafl, pels ulls obscurs de la Clara (havia dit Clara?), per l’escot improvisat, pel malparit de son pare. I sí, malparit, no se’n tornava enrere. Cabró o *kabró*, tant se val, però malparit i dels bons.

–Hòstia! Tens un ull de cada color!

–Com? –va preguntar distret Àngel.

–Això, que tens un ull verd i l’altre no.

–*Heterochromia iridum*, es diu.

–Què has dit? Que ets hetero?

–No, que un ull és verd i l’altre, segons dies, blau. Quan plou és gris.

–Tornaràs de vesprada? M’acaben d’enviar un missatge que diu que hi ha una altra concentració a les sis per les hòsties d’ara mateix –el va invitar amb la mirada

i la suggerència de l'escot, amb un soroll de motors i d'hèlices de música de fons.

—Clar, clar, Clara, clar.

—No, no està clar. Clara no, Nada.

—Com? Què dius?

—Que Nada.

—Com que *nada*? Qui nada?

—Que no em diuen Clara; el meu nom és Nada. Ena, a, de, a; ho entens?

—Nada? Això és un nom? Nada? Així, *nada*, com sona en castellà?

—Italià. Nada, el meu nom, és italià.

—I això?

—Ma mare, que de jove tenia eixes coses i encara ara, però... Bé, vindràs o no vindràs? —va insistir-li Nada mentre s'allunyava en direcció a l'estació del Nord, per on es va perdre entre la multitud que s'apressava a entrar-hi, com si els trens anaren a acabar-se.